

bo zalagal s pičo po eni, z gnojem po drugi strani in to ti bo dalo najbolj živ dokaz, da dobro obdelana (gnojena) senožet mnogo več čistega dohodka daje, kakor slabo ali nič obdelana. Ako uže nočemo na drobno računati, verjel mi boš rad, da te snaženje, košnja, sušenje in vožnja sena na gnojeni senožeti, na kateri prideláš 40 voz sena, prav gotovo ne bo še enkrat toliko stala, kakor vse to delo na zapuščeni senožeti, na kateri prideláš na tistem prostoru samo 20 voz. Vse, za kar so oni stroški primeroma nižji, je tvoj dobiček vsled gnojenja.

S čem pa naj se gnoje senožeti? — Odgovor na to vprašanje bil bi bolj težaven, ako bi se hoteli spuščati v nadrobnosti, ker gnoj ima se ravnati po legi in naravi senožeti: sploh pa, kakor nam je danes namen o tem gnojenju govoriti, omenjamo, da se mokrim senožetam bolj prilega pepel, gips, cestno blato, drugim pa bolj živinski gnoj.

Sploh pa je mešani gnoj, kompost, najbolj pripraven v ta namen. Kompost si pa v večji ali manjši meri more pripraviti in si pripravlja tudi vsak umni gospodar.

Kaj pa gre vse v kompost? V kompost gre zeló vse razun kamenja in čepinj. Ako cesto nasipaš, podrzej prej blato in travo in deni vse to na prostor, kjer imaš kompost, ako pometaš, smeti vrzi na kompost, kedar mlatiš, znosi ves prah, vse rese, vse slabe pleve na kompost, kedar kolješ, vse odpadke vrzi na kompost, kedar zidovje popravljaš in ti ostaja starega ometavanja ali „frajha“, vrzi ga na kompost. Ako hočeš pred hišo na vrtu po potah imeti čedno, s peskom posuto, da se tam lahko čedno sprehaja tudi o slabem vremenu, moraš v letu večkrat podržati travo in rušine; ako napleveš slabega in umazanega plevela, kateri ni za drugo rabo, zopet poberi vso to šaro in pelji jo na svoj kompost; in tako se ti bo nabralo, ako veš vsako reč prav obrniti, vsak teden nekaj, celo leto pa precéj ali celó veliko in z veseljem boš prekidaval včasih ta svoj zaklad, ga polival z gnojnico in ko se mešanica zmedi in jo na jesen ali zgodaj spomladi napelješ na senožet in tam drobno strosiš, potem boš občudoval moč one mešanice; gotovo bo pri tvoji hiši zmiraj ostala, to je, vsako leto se ponovila večja kopica mešanega gnoja, kompost, čegar dobroto čutile bodo neposredno tvoje lepe senožeti, in posredno tvoja lepa živina v hlevu in cvetoče tvoje gospodarstvo.

Solske stvari.

Nadzorniki ljudskih šol na Kranjskem.

Kolikokrat smo Slovenci razne avstrijske vladne in nevladne nasprotnike naše zagotavljevali, da mi nismo nasprotniki nemškega jezika, da ga niti ne sovražimo niti ne preganjamo. Mi le to zahtevamo, da se rabi naš ljudski jezik slovenski povsod ondi, kjer gre za izobraženje našega naroda.

Najvažnejši narodi za ljudsko izobraženje pa so gotovo male šole, to je, ljudske ali narodne učilnice. V teh šolah ni pri nobenem narodu vpeljan drug jezik nego materinski, le pri Slovencih ovira nemščina napredovanje teh velevažnih učilnic, dočim so se vsi drugi slovanski narodi v Avstriji tega jezika v ljudskih šolah skoro popolnem znebili. Le Slovenci se ga ne moremo otresti.

Na Kranjskem se je vsaj letos učiteljstvo in ljudstvo nadejalo, da se bode vkrenilo tudi zastran ljudskih šol kaj, ko se je zastran gimnazij vendar začelo prena-

rejati marsikaj slovenščini na korist. Na Kranjskem so namreč učni načrti deželnega šolskega sveta od leta 1875. in 1879. prav veliko nemščine vpeljali v dvo-, tri- četverorazredne šole, toliko namreč, da se mora več ur porabiti za nemščino, nego za slovenščino.

Utegnilo se je zgoditi, kar je naravno, da so bili učenci v nemščini, zlasti v slovnici, prestopivši v srednje šole boljše podkovani, nego v svojem materinskem jeziku. To so tudi nemške srednje šole zahtevale.

Slovenske gimnazije bodo pa morda zdaj več slovenščine tirjale. Zato bi bilo pač primerno, da bi nadzorniki učitelje opozorili na večje gojenje tega predmeta. A od takih okrajnih šolskih nadzornikov, kakoršne imamo sedaj, tega nihče pričakoval ne bo, kajti vsi so zaljubljeni v zveličavno nemščino. Sliši se, da dobimo nove nadzornike; nekateri pravijo pa, da so ministerstvu predloženi zopet sami nemškutarji. To vendar ni mogoče, in tega se vendar nismo nadejali, da bi se napredovanje naših šol zopet motilo z nemškutarskimi nadzorniki, kateri imajo navadno le nemščino pred očmi. Oni gledajo v prvi vrsti na to, da učitelj le v nemškem jeziku uraduje, da prebira le nemške časopise in knjige, da se ne briga za slovenske zadeve. V šoli zahtevajo ti možje, da učitelj veliko časa potratí za nemščino, da še celó z otroci slovenskih kmetov po nemški se pogovarjati poskuša, da morebiti celó po nemški z njimi moli in poje. Zunaj šole zahtevajo taki nemškutarski nadzorniki, da učitelj ne zahaja v narodne kroge, da se peča le z nemško mislečimi in nemško govorečimi ljudmi, da se ne udeležuje narodnih veselí in svečanosti, s kratka, nemškutarski nadzorniki ne marajo za narodne učitelje, oni so na kvar narodnemu značaju slovenskih šol. Imenovanje nemškutarskih nadzornikov bi bila velika klofuta Slovencem na Kranjskem in bi oplašilo in neprijetno zadelo narodne učitelje ravno zdaj, ko so se tako za gotovo uže nadejali rešitve nesrečnih Simovcev.

Tržaška razstava.

V Trstu izhajajoča „Edinost“ popisuje hrvatski pavilijon v tržaški razstavi tako-le:

Pred paviljonom nahajamo les, kateri predstavlja največje bogastvo in predmet največje trgovine Hrvatske; tam so debla, dilje, doge iz različnega lesa; posebno pozornost obračajo na se hlodi hrastovega, bukovega, jesenovega, brezovega čisto zdravega lesa, debeli od 100, 127 do 162 centimetrov, potem hrastova debla po 15 in več metrov dolga in do 2 metra debela, skoro na obeh straneh enaka, to vam je les, kakor zvon, potem doge vseh vrst iz raznega lesa, deske, bordonali itd. Med razstavljalci lesa se odlikujejo posebno gg.: A. Tüköri iz Dombovara, grof Bombelles iz Opeke, Marović in Sipuš iz Siska, mizarsko društvo v Zagrebu, pl. Miškić iz Kostanjice, Vidmar in Rogič iz Šentjurja.

Ko si ta les ogledaš, nahajaš se nehoté pred poskuševališčem sremskega vina; tam moreš dobiti kapljico vina, kakor si boljšega želeči ne moreš, posebno dobro je tako zvano vino Schiller, rudeče, 6. do 8letno, po 80 soldov liter, to je vince plemenitega okusa in se v obče tako dopada, da ga vse hvali brez razločka narodnosti. Poskušali smo tudi po 40-, 50- do 70letna črna vina, lastnino vinarskega društva v Iloku na Sremskem; to vam je božja kapljica, ogujena in dišeča, kakor rožica, in pri vsem tem še ni tako draga, če pomislimo, da veljá ena butelja iloškega vina od l. 1811. samo 2 gold. Tudi moramo omeniti, da je iloško društvo razstavilo svoja vina tudi v Beču, Parizu in dru-